

Kainuun liitto

Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013

C:1

Kainuun maakuntahallitus 15.4.2013
Erillinen liite nro 2/asia 8

www.kainuu.fi

Kainuun edunajamisen hankeluettelo

2013

**Kainuun liitto
2013
C 1**

Julkaisija:

KAINUUN LIITTO
KAUPPAKATU 1
87100 KAJAANI
Puh. 08 6155 41
Fax. 08 6155 4260

ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546
ISSN 2323 7554

Kansien kuvat: Ville Heikkinen

Sisällysluettelo

Saatteeksi	7
Maakunnan strategiset kärkihankkeet, Kainuun edunajamisen teemat.....	9
Hanke-esitykset ministeriöittäin	10
Oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25).....	10
Pelson vankilalla laajat vaikutukset alueellisesti ja valtakunnallisesti.....	10
Opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29).....	11
Biokaasulaitoksen rakentaminen Kainuun ammattiopiston luonnonvara-alan yksikköön Seppälään.....	11
Koppa-hanke, Kuhmon Juminkeon laajennusosa.....	12
Vuokattihallin peruskorjaus.....	13
Vuokatin hiihtotunnelin jäähdytysjärjestelmän uusiminen	13
Vuokatin pallohallin peruskorjaus	13
Oppilaitosinvestoinnit.....	13
Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus	13
Kajaanin Lehtikankaan koulukeskus vuosina 2014 – 2016:.....	14
Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)	14
Tieverkko	14
Jormuan kevyen liikenteen väylä välillä Häikiömäentie-Losotörmäntie.....	14
Liittymäjärjestelyjen kehittäminen, Kajaani (Mainua, Sotkamontie, Kontinjoki)	14
Pärsänsuon eritasoliittymän rakentaminen, Kajaani.....	14
Pohjois-Savon raja-Mainua leventäminen.....	15
Kontiomäki-Suomussalmi leventäminen.....	15
Valtatien 6 Joensuu-Kajaani leventäminen välillä Eevala-Kontinjoki.....	15
Valtatien 6 Joensuu-Kajaani kahden keskikaiteellisten ohituskaistan rakentaminen välille Eevala-Kontinjoki.....	15
Metelin alikulkukäytävä, Paltamo.....	16
Mieslahden kevyen liikenteen väylä, Paltamo	16
Paltamo-Rytivaara leventäminen.....	16
Sotkamon emäntäkoulun risteysalueen liikennejärjestelyt 2013–2014	16
Vuokatinhovintien liikennejärjestelyt 2014–2015	16
Itärinteen kokoojatie 2014–2015.....	16
Kevyenliikenteen pääraitti Snowpolis-Katinkulta 2014–2016.....	16
Kevytliikenneväylä Opisto-Nurmestie-Vuokatinhovi 2014–2017	16
Matkailualueen muut liikennejärjestelyt 2014–2017	17
Kantatien 75 Siilinjärvi-Kuhmo leventäminen välillä Kuhmo-Pohjois-Karjalan raja	17
Kantatie 76 Eevala-Vuokatti leventäminen	17
Kantatie 89 Paltamo-Vartius leventäminen välillä Jokimäki-Vartius	17
Muu tie- ja katuverkko:	17
Maantien 800 Ylivieska-Vaala-Taivalkoski taajamatiejärjestelyjen toteuttaminen Vaalassa	17
Maantien 912 Kuhmo-Suomussalmi parantaminen kantatietasoisiksi välillä Kuhmo- Vartius	17
Maantien 9070 Akonlahti-Moisio (ns. Kekkositykkönen) päällystämättömän pohjoisosan kunnostaminen (10,4 km)	17
Maantien 9050 Ylivieksi-Niva kunnostaminen	18

Maantien 19033 Vuoreslahti muuttaminen päällystetyksi tieksi (19,7 km)	18
Rautatieverkko	18
Oulu-Kontiomäki-Vartius	18
Kouvola-Kajaani-Kontiomäki parantaminen nopeaa junaliikennettä varten	19
Muu rataverkko:	19
Lieksa-Porokylä-Vuokatti-Kontiomäki	19
Murtomäki-Otanmäki.....	19
Koillinen raideliikenneyhteys Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski	19
Ylä-Kainuun puutermiinaali.....	19
Valtatien viiden kiertoliittymät	20
Jalonneimen kevyen liikenteen alikulku.....	20
Lomakyläntien liittymäjärjestely.....	20
Joukokylän tie	20
Seututien 912 Suomussalmi – Heinilä muuttaminen kantatieksi ja parantaminen kantatietasoisesti.....	20
Tieverkoston kehitystarpeet Suomussalmella	21
Tietoliikenne.....	21
Laajakaista 2015 – hanke sekä kuntakohtaisten hankkeiden toteutukseen luvattu valtion tuki ja sen riittävyys	21
Työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32).....	22
Kajaanin kaupunkikeskustan kehittäminen, Kauppakadun kävelypainotteisen osuuden jatkorakentamisen 1. vaihe	22
Luonnonvarakeskuksen toimintojen turvaaminen Kainuussa	23
Kaivosalan mittaus- ja tietojärjestelmiin erikoistuneen tutkimusryhmän perustaminen ...	24
REE-metallien rikastusteknologiat ja geopolymeeritekniikan tuotekehitys 2013 – 2016.	25
Geopolymeeripohjaiset side- ja adsorbenttimateriaalit.....	26
Sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33)	27
Kunta- ja palvelurakenteen kehittäminen	27
Uusi sairaala – hanke	27
Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste)	28
Kehitysvammaisten laitoksen hajauttaminen ja ryhmäkotien sekä päivätoimintatilojen rakentaminen	28
Kuhmon terveysaseman hoivaosaston remontti	29
Kajaanin hoivan remontti	29
Hoitokoti Kurimon korvaavat tilat/uudisrakentaminen	29
Puolangan terveyskeskuksen rakentaminen	29

Yhteenlasketut kustannusarviot hankkeista (liite 1.)

Oikeusministeriö:	Ei hankkeita, joista kustannusarvio tiedossa
Opetus- ja kulttuuriministeriö:	23 650 000 euroa
Liikenne- ja viestintäministeriö:	179 800 000 euroa
Työ- ja elinkeinoministeriö:	74 300 000 euroa
Sosiaali- ja terveysministeriö:	84 500 000 euroa
Yhteensä:	361 200 000 euroa

Saatteeksi

Kainuun maakuntavaltuusto on kokouksessaan 24.10.2011 hyväksynyt tehtäväksi ensimmäisen kerran Kainuun edunvalvonnan hankeluettelon, nyt nimenä on edunajamisen hankeluettelo. Hankeluettelon on tarkoitus antaa kokonaiskuva sekä vireillä olevista hankkeista että myös tahtotila niistä hankkeista ja teemoista, jotka Kainuun kehittämiseksi nähdään tärkeinä. Hankeluettelon on tarkoitus täydentää lakisääteistä maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaa ja tehostaa Kainuun edunajamista. Kainuun maakuntahallitus on hyväksynyt tämän edunvalvonnan hankeluettelon kokouksessaan 15.4.2013.

Hankeluettelossa esitettävät hankkeet ovat sellaisia, joiden toteutuminen edellyttää valtion rahoitusta ja/tai maakunnan ulkopuolella tehtäviä päätöksiä. Valtaosalla esitetyistä hankkeista on välittömiä vaikutuksia seuraavaa valtion budjettivuotta koskien, osa hankkeista on luonteeltaan yleisempiä edunvalvonnallisia kannanottoja. Hankeluettelo tähtää valtion talousarvion valmistelussa aina seuraavan budjettivuoden suunnittelun alkuvaiheeseen.

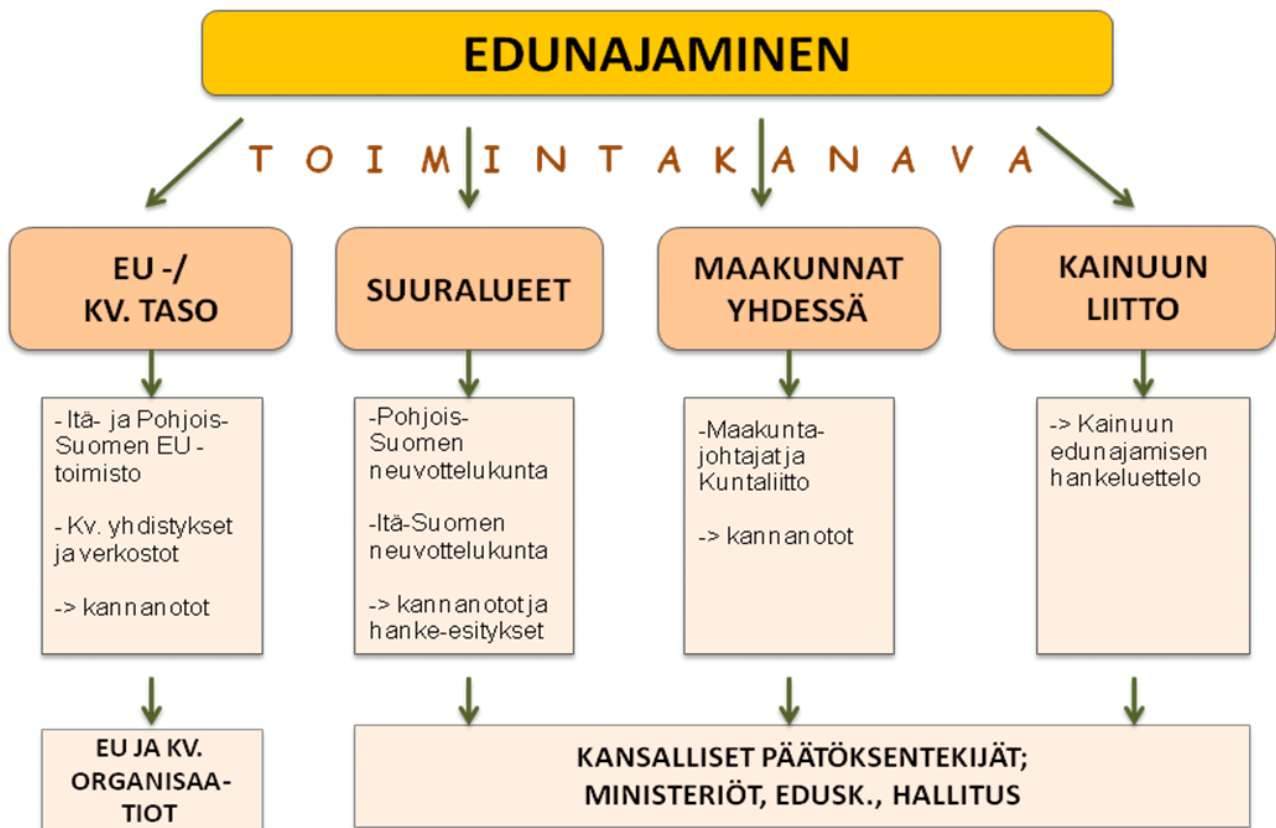
Kainuun hankeluettelo on valmisteltu Kainuun liiton johdolla yhteistyössä alueviranomaisien, kuntien ja muiden alueen kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa. Hankeluettelon kirjoittamisesta on vastannut Kainuun liiton elinkeinopolitiikka- ja hankkeet vastuualue.

Hankkeet esitellään hankeluettelossa ministeriöittäin. Ministeriöt ja talousarvion pääluokat ovat: ulkoasiainministeriö (talousarvion pääluokka 24), oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25), sisäasiainministeriö (talousarvion pääluokka 26), puolustusministeriö (talousarvion pääluokka 27), valtiovarainministeriö (talousarvion pääluokka 28), opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29), maa- ja metsätalousministeriö (talousarvion pääluokka 30), liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31), työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32), sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33), ympäristöministeriö (talousarvion pääluokka 35)

Kustannukset on laskettu yhteen ministeriöittäin niiden hankkeiden osalta, joista on ollut käytössä kustannusarvio. On muistettava, että toteutuminen useiden hankeluettelossa esitettyjen hankkeiden osalta tapahtuu pitkällä aikavälillä.

Edunajamisen teemojen ja kärkihankkeiden esittelyn jälkeen on kuviolla havainnollistettu EU/kansainvälisen tason, suuraluetason, maakuntien tason ja Kainuun tason hankkeiden edistämisen yhteistyön osapuolia ja työnjakoa.

Kainuun edunajamisen hankeluettelo on tarkoitettu yleiseen käyttöön ja se löytyy myös osoitteesta: www.kainuunliitto.fi/81, siellä on myös PP-muotoinen esitys. Kommentteja hankeluettelosta ja lisäesityksiä siihen voi lähettää jatkuvasti sähköpostilla osoitteeseen: hankejarahoitus@kainuu.fi. Hallitus käsittelee luetteloa ainakin kerran vuodessa.

Kainuun edunajamisen hankeluettelo on keskeinen työväline maakuntaa kehittävien hankkeiden ajamisessa eri päätöksentekijöiden suuntaan. Edunajamisen kokonaisuuteen liittyy maakunnan liiton omien toimien lisäksi useita yhteistyörakenteita, joiden kautta osa edunajamisesta kanavoituu. Alla olevalla kuvalla halutaan selkeyttää Kainuun edunvalvonnan kokonais kuvaa. Se jäsentyy EU-/kansainväliseen ja suuralueiden yhteistyöhön, maakuntien yhteistoimintaan sekä Kainuun liiton omaan edunvalvontaan. Edunajamisen tärkeimpiä kohteina ovat EU:n toimielinten ja Suomen kansallisen tason päätöksentekijät.

Maakunnan strategiset kärkihankkeet, Kainuun edunajamisen teemat

Toimintavuoden 2013 edunajamisen pääteemat ja painotukset ovat:

Teema 1: Koulutusketjun toimintakyky – osaavan työvoiman saanti

- korkea-asteen koulutuksen ja päätösvallan säilyminen Kainuussa
- Kajaanin ammattikorkeakoulun säilyttäminen, **toimiluvan uusiminen**
- pysyvän ja riittävän rahoituspohjan varmistaminen Kainuun korkea-asteen koulutukselle ja tutkimukselle. Kajaanin yliopistokeskuksen pysyvän aseman ja rahoituspohjan varmistaminen
- aloituspaikkojen turvaaminen, lähtökohtana alueen ennakoitu työvoimatarve
 - o toisen asteen ammatillisen koulutuksen **aloituspaikkaleikkausten minimointi**
- **työvoimapulan huomioon ottaminen aikuiskoulutuksessa ja työvoimapo-liittisessa rahoituksessa**

Teema 2: Kainuun saavutettavuuden varmistaminen

- **joukkoliikennerahoituksen turvaaminen**
- tie-, rautatie- ja lentoliikenneyhteydet
- vt5, vt22, kt 89 liikennöitävyys ja asema Euroopan laajuisessa liikenneverkossa (Trans-European Transport Network, TEN-T)
- Savon radan nopeuden nosto, **kaivostoiminnan liikennetarpeet**, Suomen ja Venäjän välinen rautatieliikenne
- Kajaanin lentoaseman yhteyksien kehittäminen ja kansainvälisten yhteyksien kehittäminen Oulun ja Kuopion lentoasemilta
- **tehokkaiden tietoliikenneyhteyksien rakentamisen edistäminen, laajakais-tahankkeen rahoituksen varmistaminen**

Teema 3: Työpaikkojen varmistaminen ja luonti

Julkinen sektori

- valtion tuottavuusohjelman vuoksi menetettyjen työpaikkojen kompensointi
- **valtion aluehallinnon palvelujen jatkuvuuden turvaaminen** Kainuussa,
- erityisesti **Kainuun ELY -keskus, Pelson vankila ja palvelut kunnissa**
- **valtion palvelujen saannin turvaaminen alueella yhteispalvelua edistämällä**
- alueellistamisen jatkoon vaikuttaminen
- Kainuun liitto on mukana Paltamon työllisyyskokeilun jatkohoidossa

Yritykset (avoin sektori)

- äkillisen rakennemuutoksen hallinta
- huolenpito Kainuun peruselinkeinoista
- kaivostoiminnan tarjoamat mahdollisuudet
- uusiutuva energia
- uudet ict – mahdollisuudet (pilvipalvelut ja pelialan sovellukset)

Teema 4: EU 2014 +

Euroopan unioniin liittyvä edunvalvonta

- **Kainuun asema ja resursointi EU:n alue- ja rakennepoliitikassa**

- pienten ja keskisuurten kaupunkiseutujen (Kajaani) saaminen täysipainoisesti mukaan kaupunkipolitiikkaan ja 2014 + kansalliseen innovaatiopolitiikkaan

Teema 5: Kuntarakennemuutos ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukenneselvitys

- Kainuun keskussairaalan säilyminen päivystyssairaalana

Muut edunajamisen teemat:

Uusiutuva energian kansallinen edistäminen

- bioenergia ja tuulivoima

Kaivosasiat

- lainsäädäntö ja infra

Kainuuseen kohdistettava kansallinen rahoitus

Varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin

Hanke-esitykset ministeriöittäin

Oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25)

Pelson vankilalla laajat vaikutukset alueellisesti ja valtakunnallisesti

Pelson vankila sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien rajalla, Vaalan kunnassa, Pelson kylällä. Vankila kuuluu Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen. Lähellä sijaitsee Kestilän avovankila. Pelson vankila on moderni työvankila, jolla on suuri merkitys mm. työpaikkoina Vaalan, Utajärven, Muhoksen ja Siikalatvan kunnille. Vankila on myös merkittävä maa- ja metsätalouden harjoittaja Vaalan kunnassa. Vankeinhoidon alalta edellytetään 16 miljoonan euron säästöjä vuoteen 2016 mennessä ja samaan aikaan Pelson vankila tarvitsee n. 7 miljoonan euron investoinnin, josta on päätetty edellisen hallituksen aikana.

Pelson vankilan merkitys on suuri

Alueellisesti:

- 1) Työpaikkoina
- 2) Maa- ja metsätalouden harjoittajana

Valtakunnallisesti:

- 1) Sijoituspaikkana pohjoissuomalaisille vankeusvangeille pohjoissuomalaisena vankilana. Vangit voidaan sijoittaa riittävän lähelle omaa kotipaikkaa, perhettä ja omaisia. 250 kilometrin säteellä vankilasta asuvan väestön määrä kasvaa luonnollisen väestönlisäyksen ja muuton takia.
- 2) Modernina työvankilana (suljettu vankila, jossa osallistutaan työtoimintaan vankilan seinien ulkopuolella.)
- 3) Vankila toimii vuoden 1984 linjauksen perusteella (Vankeinhoitolaitos/oikeusministeri Pokka) alkuperäiskarjan geenipankkina.
- 4) Valtion alueellisina työpaikkoina. On perusteltua säilyttää olemassa olevia valtion työpaikkoja maaseudulla. Tämä on helpommin toteutettavissa, kuin työpaikkojen siirtäminen esim. Helsingistä muille alueille.

Huomioitavaa:

- Ei paljusellejä eli vessattomia sellejä. → Pelson vankilan lakkauttamisella voidaan saavuttaa arviolta 4 miljoonan euron säästö henkilöstömenoissa. Hämeenlinnaan ja Keravalle sen sijaan joudutaan tekemään uusinwestointeja 80 miljoonan euron edestä, joilla saatetaan paljusellit nykyaikaiseen kuntoon. Vuosikustannus vuokrina uusista tiloista senaattikiinteistölle on 6 miljoonaa euroa. Pelson vankilassa ei tällaista ongelmaa ole.
- Rankka muutos- ja sopeuttamisprosessi käyty läpi, jonka tuloksena toimintaa on kehitetty vastaamaan nykyajan vaatimuksia.

Työpaikat ja verotulot

Vaalan kunnan työpaikoista n. 9 % on työpaikkoja Pelson vankilalla. Vaalassa työssäkäyvistä vaalalaisista 6,25 % käy töissä vankilalla. Näiden työpaikkojen määrä on myös alueellisesti merkittävä. Vaalan ja Siikalatvan osalta keskustaupungit Oulu ja Kajaani sijaitsevat kaukana. Vaalan työpaikkaomavaraisuus aste on korkea. Kajaanin seutukunta, johon Vaala kuuluu, on vuoden 2012 loppuun saakka äkillisen rakennemuutoksen aluetta. Mikäli vankilan työpaikat menetettäisiin: 1) on hyvin vaikea luoda korvaavia työpaikkoja, 2) erityisesti Vaalan kunnan saamat verotulot (+ kiinteistöverot) vähenevät, työttömyysaste nousee ja pidemmällä aikavälillä asukasmäärä laskee, 3) kunta joutuu korottamaan jo ennestään korkeaa (21 %) kunnallisveroa 4) alueelta poistuu henkistä pääomaa ja ostovoimaa muuton myötä, 5) Pelson alueella sijaitseville kiinteistöille tulee löytää uusi ja järkevä käyttötarkoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29)

Biokaasulaitoksen rakentaminen Kainuun ammattiopiston luonnonvara-alan yksikköön Seppälään

Kustannusarvio: 700 000 euroa

Perustelut:

- laitoksen merkitys karjanlannan käsittelyssä kestävä kehityksen periaatteiden mukaan eli metaanin (kasvihuonekaasu) talteenotto, ravinteiden hyödyntäminen paremmin viljelyssä
- selvitetään hevosenlannan käytön mahdollisuuksia biokaasulaitoksessa ja samalla saataisiin hevosenlannan jäteongelma ainakin osittain ratkaistua
- oppimisympäristö; lannan käsittelyn mahdollisuudet yleensä tiloilla, biokaasulaitoksen toiminta ja tekniset ratkaisut, kuivalannan käsittely (ei muualla Suomessa biokaasulaitoksessa), koulutus eri ryhmille biokaasulaitoksen toiminnasta ja esim. lomittajien koulutus toimimaan biokaasulaitoksissa osana lomitustoimintaa, eri alojen (tekniikka-liikenne) oppimisympäristö esim. lämmön- ja sähköntuoton osalta
- Tavoitteena vahvistaa Seppälän merkitystä koko Kainuun alueen maaseudun kehittäjänä
- uusiutuvien energioiden tutkimusympäristö
- tuottaa lämpöä ja sähköä koulutilalle, osittainen energiaomavaraisuus- mallina tiloille energiaomavaraisuudesta

Koppa-hanke, Kuhmon Juminkeon laajennusosa

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa

Perustelut:

Koppa on Juminkeon laajennusosa, joka on käynyt tarpeelliseksi Juminkeko-säätiön toimitilojen käytyä ahtaiksi toimintojen samalla laajentuessa. Koppaan siirtyisivät Juminkeon kuva- ja äänitearkisto, toimisto sekä tällä hetkellä vuokratiloissa toimiva Runolaulu-Akatemia. Koppa sisältäisi myös yleisötilaisuuksia palvelevan pienen salin.

Säätiö on ostanut Juminkeon viereisen tontin Kopan rakentamista varten. Kopan toimintarahoitus on kunnossa. Säätiö on teettänyt Kopasta esisuunnitelman. Juminkeon laajennusosan toteuttamisella on suuri merkitys Kainuun kehittämistoiminnalle, koska siihen sijoittuisi yliopistotasoinen tutkimuslaitos Runolaulu-Akatemia. Kopalla on suuri vaikutus myös alueen kulttuurimatkailun kehittymiselle, koska Runolaulu-Akatemian toimintasisältöihin kuuluu kulttuurimatkailua edistävien hankkeiden toteuttaminen, Sommelo-festivaalin toiminnan laajentaminen ja muun kansanmusiikin konserttitoiminnan lisääminen ei vain Kuhmossa ja Kopassa, vaan muuallakin Kainuussa. Juminkeko on osoittautunut kulttuurimatkailijoille kiinnostavaksi kohteeksi. Kun se saa rinnalleen Kopan, joka tulee toimimaan Kajaanista Vienan Paanajärveen ulottuvan Ontrei Malisen kantele -kulttuurimatkailureitin solmukohtana ja informaation jakajana, Kainuun kulttuurimatkailullinen kiinnostavuus kasvaa entisestään. Runolaulu-Akatemian keskeisiin tehtäviin kuuluu myös jatkaa runolaulun ja muun kansanmusiikin keräys- ja tutkimustoimintaa, kehittää alan kotimaisten ja kansainvälisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä ja verkostoitumista sekä kehittää arkistoa yhä paremmin palvelemaan tutkijoita ja muita käyttäjiä. Runolaulu-Akatemia tulee valmistamaan koko maan kouluja ja lastentarhoja varten opetuspaketteja runolaulusta.

Kopan kautta kainuulainen akateeminen tutkimusyksikkö saisi asianmukaiset toimitilat. Kainuun kulttuurimatkailun edellytykset paranisivat olennaisesti. Kopan toteutuminen tukee myös Kainuun mekaanisen puunjalostuksen osaamista ja sen tunnetuksi tekemistä, koska

Koppa edustaa innovatiivista puurakentamista ja toimii siten Kuhmon kaupungin Woodpoliksen referenssirakennuksena.

Vuokattihallin peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Vuokattihalli on valmistunut vuonna 1989. Peruskorjaushanke on keskeinen osa opiston perusparannusohjelmaa. Vuokattihalli on opiston tärkein sisäliikuntapaikka vapaan sivistystyön kannalta.

Vuokatin hiihtotunnelin jäähdytysjärjestelmän uusiminen

Kustannusarvio: 400 000 euroa

Hiihtotunneli on valmistunut vuonna 1997. Hiihtotunneli on opiston tärkein liikuntapaikka valmennuskeskuksen kannalta. Energiatehokkuutta voidaan parantaa jäähdytys- ja ilmastointilaitteet uusimalla. Tunnelissa on vuosittain 30 000 käyttösuoritetta.

Vuokatin pallohallin peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Pallohalli on valmistunut vuonna 1955 ja sitä on laajennettu 1976 sekä 1994. Peruskorjaushanke on keskeinen osa opiston perusparannusohjelmaa. Pallohalli on opiston merkittävä sisäliikuntapaikka vapaan sivistystyön kannalta. Pallohalli sisältää koripallo-, lentopallo-, sulkakapallokentät, kuntosalin, hierontatilat, pukuhuoneet, audiotorion, luentotilat ja majoitushuoneita. Peruskorjaus lisää hallin käyttöturvallisuutta ja -ikää, esteettömyyttä sekä monipuolistaa käyttömahdollisuuksia. Halliin uusitaan ja täydennetään varusteet, uusitaan pinnoitteet, viemäröinti ja ilmastointikone.

Oppilaitosinvestoinnit

Oppilaitosinvestointien esitykset kulkevat Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kautta. Vuoden 2011 keväällä se on pyytänyt lausuntoa laatimaansa ehdotukseen yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeiden kiireellisyysjärjestykseksi opetusministeriön rahoitussuunnitelmaan vuosille 2011 - 2015. Kainuun maakuntahallitus on hyväksynyt ehdotuksen kiireellisyysjärjestyksestä, jossa kärkihankkeena on Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus. Ministeriön rahoituksen pienentymisen vuoksi Kontion koulun peruskorjaukseen ei toistaiseksi ole osoitettu rahoitusta.

Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Kuhmon kaupungin rahoitusosuus 50 %.

Kajaanin Lehtikankaan koulukeskus vuosina 2014 – 2016:

Kustannusarvio: 16 milj. euroa

Perustelut:

Hankkeeseen tarvitaan OKM:n valtionavustusta yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeiden rahoituksesta, jonka myöntää POP ELY. Uudella koulukeskuksella korvataan kaksi vanhentunutta ja jo melko heikkokuntoista koulua, Hauholan ja Lehtikankaan koulut, joiden peruskorjaus maksaisi lähes yhtä paljon kuin uuden rakentaminen. Uudesta HauLe koulukeskuksesta suunnitellaan ja rakennetaan palvelukeskus, jossa on perusopetuksen lisäksi ainakin varhaiskasvatuksen/esiopetuksen ja päivähoidon tiloja, aamu- ja iltapäivähoitoa, kouluterveydenhoitoa, kirjastopalveluja, vanhustalvvelutiloja jne. Tavoitteena saada aikaan moderni, täysin uudella toimintakonseptillä toimiva palvelurakennus, jossa haetaan mahdollisimman hyvää ympärivuotista käyttöastetta.

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Tieverkko

Päätiet:

VT 5

Jormuan kevyen liikenteen väylä välillä Häikiömäentie-Losotörmäntie

Kustannusarvio: 1,5 milj. euroa

Paikallinen liikennehanke, toteutus rahoitusraamin lisäyksellä.

Perustelut:

Kajaanin voimassa olevan liikenneturvallisuuussuunnitelman (LTS) kärkihankkeita. On edelleen ajankohtainen, kun Jormuan koulun toiminta jatkuu.

Liittymäjärjestelyjen kehittäminen, Kajaani (Mainua, Sotkamontie, Kontinjoki)

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Pärsänsuon eritasoliittymän rakentaminen, Kajaani

Kustannusarvio: 2 milj. euroa

Paikallinen liikennehanke, toteutus rahoitusraamin lisäyksellä.
Perustelut:

Erittäin hankala ja vanhanaikainen liittymä Kajaanin vilkkaimmin liikennöidyllä pääväylällä, toteuttamisella poistetaan liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta vaarantava risteys.

Pohjois-Savon raja-Mainua leventäminen

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa

Kontiomäki-Suomussalmi leventäminen

Kustannusarvio: 7 milj. euroa

VT 6

Valtatien 6 Joensuu-Kajaani leventäminen välillä Eevala-Kontinjoki

Kustannusarvio: 1,8 milj. euroa.

Paikallinen liikennehanke, toteutus rahoitusraamin lisäyksellä.

Perustelut:

Tieosa on Kajaanin kaupunkiseudun keskeisin työmatka- ja vapaa-ajan liikenteen väylä. Tavoitteena on sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden parantaminen Vuokatin matkailukeskuksen ja Kajaanin välillä.

Valtatien 6 Joensuu-Kajaani kahden keskikaiteellisten ohituskaistan rakentaminen välille Eevala-Kontinjoki

Kustannusarvio: 4 milj. euroa

VT 22

Valtatien 22 Oulu-Kajaani kehittäminen

VT 22 Oulu-Kajaani yhteysväli LVM:n liikennepoliittisessa selonteossa, valtakunnallisissa liikenneinvestoinneissa

- 1. vaiheen toteutus 45 milj. euroa sisältyy uuden hallituksen liikennepoliittisen selonteon hallituskauden investointeihin

- 2. ja 3. vaiheen sisällyttäminen pitkän aikavälin hankkeina seuraavan hallituksen liikennepoliittiseen selontekoon, 2. vaihe 87 milj. euroa ja 3. vaihe (Oulujärven maisematie) 64 milj. euroa

(Kustannusarviot tiehallinnon/POP ELY:n tekemästä VT 22 esiselvityksestä)

Perustelut:

Toimivat liikenneyhteydet ovat tärkein alueiden kilpailukykytekijä osaavan työvoiman saatavuuden rinnalla. Pohjois-Suomessa korostuvat yhteydet kasvukeskus Ouluun vastaavalla tavalla kuin Etelä-Suomessa yhteydet pääkaupunkiseutuun. VT 22 kehittäminen koko yhteysvälillä Oulu-Kajaani on keskeinen osa saavutettavuuden parantamista ja maantieteyksien kärkihanke. Mikäli koko yhteysvälin kehittämiskokonaisuus toteutuisi, lyhenisi Oulun ja Kajaanin välinen matka-aika merkittävästi nykyisestä.

Yhteysvälin kehittämiseen sisältyviä hankkeita Kainuussa:

Metelin alikulkukäytävä, Paltamo

Kustannusarvio: 0,7 milj. euroa

Mieslahden kevyen liikenteen väylä, Paltamo

Kustannusarvio: 1,3 milj. euroa

Paltamo-Rytivaara leventäminen

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Sotkamon emäntäkoulun risteysalueen liikennejärjestelyt 2013–2014

Kustannusarvio: 400 000 euroa

Vuokatinhovintien liikennejärjestelyt 2014–2015

Kustannusarvio: 600 000 euroa

Itärinteen kokoojatie 2014–2015

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Kevyenliikenteen pääraitti Snowpolis-Katinkulta 2014–2016

Kustannusarvio: 500 000 euroa

Kevytliikenneväylä Opisto-Nurmestie-Vuokatinhovi 2014–2017

Kustannusarvio: 500 000 euroa

Matkailualueen muut liikennejärjestelyt 2014–2017

Kustannusarvio: 500 000 euroa

KT 75

Kantatien 75 Siilinjärvi-Kuhmo leventäminen välillä Kuhmo-Pohjois-Karjalan raja

Kustannusarvio: 5 milj. euroa

Perustelut:

Kantatie n:o 75 eli Nurmestien raskas liikenne kasvaa. Kuhmon kaupunkikonsernin strategiassa toimivat liikenneyhteydet nähdään erittäin tärkeänä. Tämä tarkoittaa sekä yleisten että paikallisteiden kunnon ja myös julkisten liikenneyhteyksien turvaamista. Tiehankkeista on toimitettu lausunto Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tiehankkeista on luovutettu 17.10.2011 muistio liikenneministeri Merja Kyllöselle.

KT 76

Kantatie 76 Eevala-Vuokatti leventäminen

Kustannusarvio: 0,5 milj. euroa

KT 89

Kantatie 89 Paltamo-Vartius leventäminen välillä Jokimäki-Vartius

Kustannusarvio: 5 milj. euroa

Muu tie- ja katuverkko:

Maantien 800 Ylivieska-Vaala-Taivalkoski taajamatiejärjestelyjen toteuttaminen Vaalassa

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Maantien 912 Kuhmo-Suomussalmi parantaminen kantatietasoiseksi välillä Kuhmo-Vartius

Kustannusarvio: 15 milj. euroa.

Maantien 9070 Akonlahti-Moisio (ns. Kekkositykkönen) päällystämättömän pohjoisosan kunnostaminen (10,4 km)

Kustannusarvio: 1,5 milj. euroa

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Maantien 9050 Ylivieksi-Niva kunnostaminen

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Maantien 19033 Vuoreslahti muuttaminen päällystetyksi tieksi (19,7 km)

Kustannusarvio: 2,3 milj. euroa

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Rautatieverkko

Pääradat:

Oulu-Kontiomäki-Vartius

Oulu-Kontiomäki-Vartius rata on keskeinen osa Oulu-(Kainuu)-Arkangel-Komi kehitysvyöhykkeen liikennejärjestelmää ja kansainvälistä liikenneyhteyttä Norjasta ja Pohjois-Ruotsista Suomen kautta Luoteis-Venäjälle ja edelleen kaukoitään johtavaa yhteyttä. Vartiuksen kautta Luoteis-Venäjältä Pohjois-Suomeen kulkevan ainoan ratayhteyden merkitys on suuri tulevaisuudessa kasvavan transitoliikenteen ja oletettavasti pitkällä aikavälillä myös toteutuvan henkilöliikenteen vuoksi. Oulu-Kontiomäki-Vartius rata on Pohjois-Suomen ja Perämeren satamien kannalta erittäin tärkeä ja merkittävä ratayhteys.

Vartius on pohjoisen Suomen merkittävin kansainvälinen rajanylityspaikka. Vartius on keskeinen solmukohta Oulu-(Kainuu)-Arkangel-Komi kehitysvyöhykkeellä. Vartiuksen asema kansainvälisenä raja-asemana vahvistuu kun suora poikittainen rataosuus Kostamus-Lietmajärvi-Kotskoma avautuu kaupalliselle liikenteelle.

Kivesjärvi-Kontiomäki välillä on välitön kiskojen vaihdon tarve.

Perustelut: kustannustehokkuuden lisääminen edellyttää 25 tonnin akselipainon sallivien ratojen toteuttamista tärkeille kuljetusreiteille. Lisäksi rataverkon heikko kunto ja pitkät liikennepaikkavälit hidastavat merkittävästi tavara- ja henkilöliikennettä.

- liikennöintiedellytysten parantaminen ja henkilöliikenteen nopeuden nosto (≥ 140 km/h)
 - ratarakenteiden parantaminen akselipainoltaan 25 tonnin junille
 - tasoristeysten poisto Oulu-Kontiomäki yhteysvälillä
 - muut nopeuden noston edellyttämät toimenpiteet
 - liikennepaikkojen kehittäminen

Savonrata

Kouvola-Kajaani-Kontiomäki parantaminen nopeaa junaliikennettä varten

- ratarakenteiden parantaminen akselipainoltaan 25 tonnin junille
- tasoristeysten poisto Sukeva-Kajaani ja Kajaani-Kontiomäki yhteysväleillä
- muut nopean junaliikenteen edellyttämät toimenpiteet
- liikennepaikkojen kehittäminen

Muu rataverkko:

Lieksa-Porokylä-Vuokatti-Kontiomäki

Korvausinvestoinnin toteuttaminen.

Murtomäki-Otanmäki

Liikennöintiedellytysten turvaaminen Transtech Oy:n Otanmäen tehtaalle.

Koillinen raideliikenneyhteys Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski

Perustelut:

Nykyinen käytössä oleva ratayhteys palvelee metsäteollisuuden tarpeita Kontiomäki-Pesiökylä-Ämmänsaari välillä. Pesiökylä-Taivalkoski rataosalta on lakkautettu liikenne v. 2003. Taivalkosken Mustavaaran kaivoksen rakentaminen käynnistyy arviolta vuonna 2014 ja varsinainen kaivostoiminta on tarkoitus aloittaa vuonna 2016. Kaivoshanke on mukana Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmassa. Pesiökylä-Taivalkoski rataosuuden kunnostaminen ja käyttöönotto on mukana Kainuun maakuntaohjelmassa. Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy on tehnyt v. 2009 alustavan selvityksen uudesta Taivalkosken-Kuusamon-Sallan välisestä koillisen ulottuvuuden radasta. Liikenneviraston vuonna 2011 tekemän alustavan kustannusarvion mukaan Kontiomäki-Taivalkoski välin kunnostaminen maksaisi noin 66 miljoonaa euroa. Uuden radan rakentaminen Taivalkoskelta Mustavaaran kaivokselle ja edelleen Kuusamoon ja mahdollisesti Sallaan saakka maksaisi noin 1,5–2 miljoonaa euroa kilometriltä. Uudet ratayhteydet palvelisivat erityisesti metsä- ja kaivannaisteollisuuden tarpeita, mutta sitä voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää myös matkailuliikenteessä Kainuun ja Itä-Lapin kohteisiin. Suunnitelmien mukaan vuosina 2012–2013 tulisi selvittää tarkemmin toteuttamisen edellytyksiä. Kyseessä on vaiheittain ja pitkällä aikavälillä toteutettava hankekokonaisuus. Ensimmäisessä vaiheessa tulee toteuttaa Kontiomäki-Pesiökylä-Ämmänsaari radan (91,6 km) korvausinvestointi mukaan lukien uudet puutavaraterminaalit sekä Pesiökylä-Taivalkoski radan korvausinvestointi ja radan uudelleen käyttöönotto.

Ylä-Kainuun puutermiinaali

Kustannusarvio: 5 000 000 euroa

Perustelut:

Kajaanin ja Kemijärven puunjalostustehtaiden lakkauttamisen myötä puuta kuljetetaan Ylä-Kainuusta satoja kilometrejä aiempaa kauemmas. Tällä hetkellä Suomussalmen puut kuljetetaan osin rautatiekuljetuksin ja osin rekka-autoilla. Rekkakuljetukset eivät kuitenkaan ole kilpailukykyisiä yli 100 kilometrin matkalla ja tästä syystä puuta jää korjaamatta. Tämä vaikuttaa keskeisesti myös raakapuun hintaan Ylä-Kainuussa. Ylä-Kainuuseen Suomussalmelle tarvitaan mahdollisimman pian ja viimeistään vuonna 2014 uusi toimiva puuterminäali puun rautatiekuljetuksia varten. Puuterminäalin todennäköisin sijoituspaikka on Pesiökylä.

Valtatien viiden kiertoliittymät

Suomussalmen keskustan kehittämissuunnitelmaan sisältyvät Viitostien ja Kyröntien liittymän, sekä Viitostien ja keskustan liittymän kiertoliittymät parantavat valtatie ja taajaman liikenneturvallisuutta.

Jalonneimen kevyen liikenteen alikulku

Suomussalmen keskustan, Risteen alueen sekä Jalonnimen yhdistävä kevyen liikenteen väylästä ja siihen liittyvä valtatie alittava kevyen liikenteen alikulku parantavat kevyen liikenteen turvallisuutta.

Lomakyläntien liittymäjärjestely

Viitostien ja Lomakyläntien liittymän turvallisuutta heikentää huonot näkemät etenkin etelän suuntaan. liittymässä on ajoittain vilkasta liikennettä mm. alueella olevan kesäteatterin toiminnasta johtuen. Liittymää käyttää myös Ämmän Betoni Oy:n tuotantolaitosten raskas liikenne.

Joukokylän tie

Ylä-Kainuun puuterminäalin rakentaminen Pesiön asemalle edellyttää Joukokyläntien (yhdystie 8950) parantamista valtatie viiden ja Pesiön asemantien välillä. Puuterminäalin rakentaminen lisää merkittävästi tieosan raskasta liikennettä. Tien kantavuudessa, poikki-leikkauksessa ja geometriassa on puutteita. Myös tieosalla oleva radan ylittävä silta on vaarallisen kapea.

Seututien 912 Suomussalmi – Heinilä muuttaminen kantatieksi ja parantaminen kantatietasoiseksi

Seututie 912 on Suomussalmen ja Kuhmon välinen yhdystie, jonka vaikutuspiirissä on myös Kostamuksen kaupunki. Tien luokan muutos sekä parantaminen edesauttaa Kainuun tasapainoista kehittämistä ja turvaa myös Vartiuksen kautta kulkevaa rajanylitysliikennettä.

Tieverkoston kehitystarpeet Suomussalmella

kustannusarvio 10 000 000 – 15 000 000 euroa

Tietoliikenne

Laajakaista 2015 – hanke sekä kuntakohtaisten hankkeiden toteutukseen luvattu valtion tuki ja sen riittävyys

Valtioneuvosto teki 4.12.2008 periaatepäätöksen valtakunnallisesta laajakaistahankkeesta. Vuoden 2015 loppuun mennessä lähes kaikki (yli 99 prosenttia väestöstä) vakinaiset asunnot sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaiset toimipaikat ovat enintään kahden kilometrin etäisyydellä nopeudella 100 Mbit/s toimivan yhteyden mahdollistavasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Kainuussa tämä tarkoittaa noin 7000 kotitalouden saattamista valokuiturunkoverkon piiriin. Kuluttajat hankkivat tilaajayhteyden omalla kustannuksellaan valitsemaltaan teleyritykseltä.

Verkon rakentava operaattori, perinteinen teleoperaattori tai sellaiseksi ryhtyvä muu tahon, maksaa hankkeen kustannuksista vähintään kolmanneksen. Julkinen tuki, kaksi kolmannesta, jakautuu valtion, kuntien ja EU:n kesken. Tukea maksetaan ainoastaan niille hankkeille, jotka eivät ole kaupallisesti toteutettavissa. Nopeita yhteyksiä rakennetaan vain siinä, missä niille on kysyntää. Laajakaistahankkeille myönnettäviin tukiin on käytettävissä yhteensä noin 130 miljoonaa euroa (valtio 66 miljoonaa euroa, EU:n Manner-Suomen maaseutuohjelma 25 miljoonaa euroa ja kunnat noin 40 miljoonaa euroa). Hankkeiden kokonaiskustannuksiksi LVM arvioi n. 200 milj. euroa.

Maakuntien liitot ovat laatineet maakunnalliset laajakaistarakentamisen ohjelmat (valmistuivat vuoden 2009 lopussa) niistä haja-asutusalueiden hankkeista, joihin valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti käytetään julkista tukea. Viestintäviraston antamien laskentaperusteiden avulla maakuntien liitot arvioivat koko Suomen valokuituhankkeiden kustannuksiksi yhteensä lähes puoli miljardia euroa.

Kunnan osuus kustannuksista on 8, 22 tai 33 prosenttia riippuen kunnan taloudellisesta kantokyvystä, väestötiheydestä, laajakaistahankkeen laajuudesta ja teknisestä toteutustavasta sekä asukasta kohden lasketuista kustannuksista. Jaottelu on tehty valtioneuvoston antamalla asetuksella.

Julkinen tuki maksetaan hankkeen toteuttavalle teleyritykselle. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 8 prosentin tai 33 prosentin kunnissa, tukea haetaan Viestintävirastolta. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 22 prosentin kunnissa, tukea haetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta (ELY).

Kainuun kunnista kaikkien muiden paitsi Paltamon (22 %) ja Kajaanin (33 %) maksuosuus on 8 % hankkeista. Kainuussa hanketta toteuttamaan ovat lähteneet kaikki 8 prosentin kunnat. Niiden osalta Kainuun maakunta on kilpailuttanut kunkin koko kunnan kokoisen hankkeen toteuttamisen. Kaikkiin hanke-ehdotuspyyntöihin saatiin yksi hanke-ehdotus, teleoperaattori Kaisanet Oy:ltä. Hanke-ehdotukset on maakuntajohtajan tekemän valinnan jälkeen hyväksytty myös ao. kunnissa, Kuhmoa lukuun ottamatta.

Valokuituverkon rakentaminen on aloitettu Puolangan, Sotkamon, Suomusalmen ja Vaalan kunnan alueilla vuoden 2011 aikana. Ristijärven hanke on myös aloitettu suunnittelun osalta vuoden 2011 lopulla. Hyrynsalmen hanke lähtee toteutukseen ensimmäisellä hankealueella tehtävän kysyntäkartoituksen tulosten perusteella vuoden 2012 aikana. Kuhmon kaupungin hankkeen osalta on menossa eri toteutusvaihtoehtojen vertailu.

Kainuun rakentamisen kokonaiskustannuksiksi arvioitiin alustavasti 41 milj. euroa ja valtion tuen tarpeeksi 21,5 milj. euroa. Valtio jakoi varsinaisiin laajakaistahankkeisiin varaamansa 63 milj. euroa maakunnallisiin kiintiöihin ja varasi päätöksellään Kainuulle 9,5 milj. euroa. Paltamon kunnan hankkeen toteutuksen tuki, jota ei ole kiintiöity maakunnittain, haetaan Manner-Suomen maaseuturahastosta. Paltamon kunta ei ole vielä päättänyt hankkeen aloittamisesta.

Kainuun hankkeiden täysimittaiseen eli mahdollisimman kattavien verkkojen rakentamiseen tarvittaisiin operaattorin jättämien ja hyväksytyjen hanke-ehdotusten ja Kajaania koskevan alustavan arvion mukaisesti noin 16.8 milj. euroa. Hankkeisiin tarvittava valtion tuen määrä olisi ennakoitua vähemmän, mutta kuitenkin enemmän kuin maakunnalle kiintiöity.

Kansallisen laajakaista 2015 – hankkeen väliarviointi on parhaillaan menossa ja on mahdollista, että maakunnallisista valtion tuen kiintiöistä luovuttaisiin ja tukea myönnettäisiin niihin hankkeisiin, joita lähdetään toteuttamaan. Siitäkin huolimatta valtion tuen määrä ei tule riittämään hankkeessa asetettujen täysimääräiseen toteuttamiseen koko Suomen osalta.

Kunnissa tehtyjen päätösten mukaisesti tulee hankkeille taata luvattu valtion tuki, sillä niin kunnat kuin operaattorikin ovat jo tähän asti tekemillään päätöksillä ja keskinäisillä sopimuksilla sitoutuneet toteuttamaan hankkeet hyväksytyjen tavoitteiden ja niiden pohjalta laadittujen suunnitelmien mukaisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32)

Kajaanin kaupunkikeskustan kehittäminen, Kauppakadun kävelypainotteisen osuuden jatkorakentamisen 1. vaihe

Kustannusarvio: 700 000 euroa

Perustelut:

Kajaani on maakuntakeskuksena Kainuun monipuolisin palvelualue, jonka vetovoimasta monesti riippuu, saako palvelun Kainuusta vai onko sitä haettava muualta. 1990-luvun loppupuolen Parempi Kaupunkikeskusta -hankkeen vaikutuksesta kaupunkikeskustan kaupallinen kilpailukyky parantui merkittävästi ja maakunnan ulkopuolelle suuntautunutta ostamista ohjautui alueen kauppoihin.

Kaupunkikeskustan alueella toteutetut 7 milj. markan kunnallistekniset investoinnit käynnistivät yli 100 milj. markan yksityiset investoinnit. Kaupunkikeskustan rakennetun ympä-

ristön suunnitelmallinen kehittäminen on tehokkain julkishallinnon tukimuoto alueen kaupallisten palvelujen kehittämiseksi.

Luonnonvarakeskuksen toimintojen turvaaminen Kainuussa

Valtion tutkimuslaitokset MTT (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), METLA (Metsätutkimuslaitos) ja RKTL (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos) fuusioidaan maa- ja metsätalousministerin 17.1.2013 tekemällä päätöksellä vuoden 2015 alussa Luonnonvarakeskukseksi. Kainuussa nämä tutkimuslaitokset toimivat nykyisin kolmessa eri yksikössä. Yhdistäminen luo mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi ja parantaa vaikuttavuutta. Toisaalta valtion tiukkeneva talous aiheuttaa valtakunnallisesti tarpeita toimintojen karsimiselle.

MTT Sotkamo tutkii ja kehittää pohjoista maa- ja elintarviketaloutta. Päättötutkimusaiheina ovat marjat, vihannekset, biokaasu, rehukasvit, luonnontuotteet sekä lähiruoka. Koetointia varten MTT Sotkamolla on käytössä 40 pellohehtaarin tutkimusmaatila maailman pohjoisimmalla maatalousalueella. Henkilötyövuosia tehdään vuosittain noin 20. MTT Sotkamon toiminnan volyymi on kaksinkertaistunut aikavälillä 2007–2013.

RKTL Kainuu Paltamossa on merkittävä kokeellisen kalantutkimuksen toimipaikka Euroopan Unionin alueella. Toimipaikassa tuotetaan tietoa kalojen ja rapujen ominaisuuksista, käyttäytymisestä ja vuorovaikutuksista kalakantojen ja kalavesien hoidon tarpeisiin. Koetointia varten RKTL Kainuulla on käytössä tuotantomittakaavan vesiviljelykapasiteetti ja ainutlaatuinen luonnon virtavesiä simuloiva tutkimusympäristö. Henkilötyövuosia tehdään vuosittain noin 10. RKTL:llä on meneillään sopeuttamissuunnitelma, jossa tavoitellaan säästöjä toimipaikkaverkostoa tiivistämällä. RKTL Kainuu on lakkauttamistarkastelun kohteena. Toimipaikassa on meneillään ESR-kehittämishanke, jossa etsitään ratkaisuja toiminnan jatkamiseen rahoituspohjaa laajentamalla.

Metla Paljakka on ympäristönäytteiden varastointiin tarkoitettu kansainväliset kriteerit täyttävä näytevarasto. Se vastaa valtakunnallisesti Metlan näytteiden säilytyksestä ja tarjoaa ympäristönäytteiden säilytyspalveluita tutkimusorganisaatioille Suomessa ja kansainvälisesti. Olemassa olevien näytteiden määrä lasketaan miljoonissa. Luonnontieteellisen keskuksen toimintaa käsitellyt työryhmä on esittänyt, että Paljakkaan varastoitaisiin myös luonnontieteellisten museoiden näytteitä. Paljakka toimii Metlan Kainuussa tekemän tutkimuksen tukikohtana ja siellä on noin 800 ha tutkimusmetsää. Henkilötyövuosia tehdään ympäristönäytepankissa vuosittain 4-8 ja henkilöresurssien niukkuus on ruuhkauttanut toiminnan.

Kainuu elää luonnosta ja luonnonvaroista. Luonnonvarakeskuksen toiminnoilla voidaan vahvistaa Kainuussa monipuolisesti elinkeinoja: maataloutta, metsätaloutta, riista- ja kalataloutta, elintarvikealaa, matkailua, luonnontuotealaa ja energiantuotantoa. Näillä aloilla on jo nyt Kainuussa tuhansia työpaikkoja. Alueelle saadaan lisää kassavirtaa, elinvoimaa ja näkyvyyttä kehittämällä Luonnonvarakeskuksen Kainuun toimintaa.

Luonnonvarakeskuksen vahva läsnäolo Kainuussa luo lisämahdollisuuksia alueen vihreälle taloudelle sekä muulle kainuulaiselle innovaatiotoiminnalle. Keskuksen toiminta yhdistyy monipuolisesti mm. Cemis-konsortion, Kainuun Edun, ProAgria Kainuun, KAO:n, SYKE:n ja Kainuun ELY:n toimintaan.

Tutkimuslaitoskentän rakenteellinen muutos ja säästöjen tavoittelu aiheuttavat riskejä, mutta yhteistyöllä muutoksesta voidaan selvitä voittajina, mikä olisi koko maakunnan etu.

Kaivannaisalan Pohjois-Suomen kehittämisohjelma

Kaivosalan mittaus- ja tietojärjestelmiin erikoistuneen tutkimusryhmän perustaminen

Kustannusarvio: 4,6 milj. euroa

Perustelut:

Tavoitteena on koota kaivannaisalan mittaus- ja tietojärjestelmien tutkimukseen ja teknologian kehittämiseen erikoistunut kansainvälinen ja monitoimijainen tutkimusryhmä ja varustaa tutkimusryhmä tarvittavalla tutkimusinfrastruktuurilla. Tutkimusryhmä perustetaan muodostamatta uusia hallinnollisia rakenteita olemassa olevien organisaatioiden ja organisaatioiden välisten yhteistyörakenteiden päälle. Tutkimustoimintaan ja teknologian kehittämiseen tarvittava tutkimusinfrastruktuuri rakennetaan myös tutkimusryhmän toimintaan osallistuvien tahojen olemassa olevan tutkimusinfrastruktuurin päälle.

Tutkimusryhmälle on määriteltä alustavasti seuraavat tutkimustoiminnan ja teknologian kehittämistoiminnan painopisteet:

- 1) Kaivoksen prosessi- ja jätevesien hallinta
 - a. Vedenkäsittelyn ja – puhdistuksen kemia ja teknologiat
 - b. On-line sensoriratkaisut vedenlaadun ja määrän mittaukseen ja monitorointiin
 - 2) Luotettavat mittalaiteratkaisut vaativiin, mm. arktisiin käyttöolosuhteisiin
 - 3) Kaivoslaitteiden ja – koneiden ennakoivan kunnossapidon järjestelmät
 - 4) Hajautetut sensoriverkkoratkaisut
- Lisäksi tutkimusryhmän toiminta sisältää tuotantotaloudellisten ja liiketaloudellisten vaikutusten analysointitoimintaa.

Tutkimusryhmä koostuu seuraavien organisaatioiden tutkijoista ja tutkimusinfrastruktuurista:

- 1) Oulu Mining School, Oulun yliopisto
- 2) CEMIS-Oulu, Oulun yliopisto
- 3) Kajaanin ammattikorkeakoulu
- 4) VTT
- 5) Mittatekniikan keskus
- 6) GTK
- 7) SYKE

Tutkimusryhmän käynnistämishanke on suunniteltu kolmivuotiseksi (2013–2015).

Tutkimusryhmän organisointi:

Tutkimusryhmän johtaja: Oulun yliopistoon nimitettävä professori, joka samalla toimii Kajaanin AMK:n kaivostekniikan yliopettajana. Tutkimusryhmän ohjausryhmä: em. organisaatioiden yksiköiden johtajat (7) sekä 3 yritysedustajaa.

Tutkimusryhmän kansainvälisyys käynnistyksestä alkaen taataan sillä, että 20 % tutkimusryhmän jäsenistä tulee olla ulkomaisia ja/tai rekrytoitu ulkomailta: Tutkimusryhmän käyn-

nistämisrahoituksen turvin rekrytoidaan yhteensä 2 htv/v Ruotsista, Norjasta, Kanadasta ja Puolasta.

Tutkimusryhmän käynnistämishankkeen tulokset:

- tavoitteena ”Environmentally Friendly Mineral Processing” -Euroopan laajuinen osaamiskeskusohjelma 2014- osaamiskeskusohjelmakauteen
- kaivannaisalan kansainvälisesti hyväksytyn ammattijulkaisun synnyttäminen. Julkaisussa kerätään, analysoidaan ja raportoidaan uusinta tietoa kaivannaisteknologian kehittämisestä (vrt. Puola ja USA, joissa alan tutkimus- ja koulutuslaitoksilla omat julkaisut)
- kaivannaisalan kansainvälisen konferenssinsarjan synnyttäminen.
- uusia kaivannaisalan kaupallistettuja mittaus- ja tietojärjestelmätekniikan ratkaisuja (jokainen rahoitettava kohde toteuttaa kenttäpilotoinnin)
- johtava asema Tekesin kaivannaisalalle suunnatuissa ohjelmissa. Myöhemmin määriteltävä määrä Tekes-rahoitteisia hankkeita
- merkittävä asema EU:n kaivannaisalalle suunnatuista ohjelmista. Myöhemmin määriteltävä määrä uusia EU-rahoitteisia hankkeita
- myöhemmin määriteltävä määrä tieteellisiä julkaisuja
- muut myöhemmin määriteltävät tulos- ja vaikuttavuustavoitteet

REE-metallien rikastusteknologiat ja geopolymeeritekniikan tuotekehitys 2013 – 2016

Kustannusarvio: 6,2 milj. euroa.

Perustelut:

Harvinaisia maametalleja (REE=rareearthelements) käytetään korkean teknologian tuotteissa, kuten polttokennoissa, aurinkopaneeleissa, hybridiautojen akuissa ja katalysaattoreissa. REE-metallit on EU:n taholta listattu tulevaisuuden kriittisten raaka-aineiden joukkoon niiden saatavuuden turvaamiseksi.

REE-metallien etsintä on laajentunut nopeasti, ja useat kaivannaisalan toimijat ovat mukana siinä. Kainuussa tehtyjen alustavien selvitysten mukaan ainakin Kainuun kaoliiniesiintymissä ja Otanmäen alueella on REE-ryhmän metalleja.

REE-rikastuksen ja -jalostuksen tutkimushankkeen yhteydessä kehitetään harvinaisten maametallien analytiikkaa sekä ympäristöystävällistä rikastus- ja jalostustekniikkaa. Hanketta valmistellaan pienemmällä alueellisesti rahoitetulla esiselvityshankkeella.

Hankkeessa kehitetään REE-mineraalien rikastusmenetelmiä ja erotustekniikoita kestävä kehityksen ja ympäristöystävällisyyden eri teknologioita käyttäen. Kohteena on myös REE-mineraalien tunnistaminen ja tarvittaessa rikastustekniikan kehittäminen muista teollisuuden poisteista, kuten erilaiset tuhkat, kuonat, rikastushiekat ja kaivostoiminnan sivukivijäätteet. Hankkeessa kehitetään tarvittavaa uutta teknologiaympäristöä.

Hankkeesta vastaa Kainuun Etu Oy. Hankkeen tutkimuksen toteuttajana on pääasiallisesti Oulun yliopisto. Mukana on myös muita kotimaisia ja ulkomaisia korkeakoulu- ja tutkimusorganisaatioita. Pääpartnereita ovat malmeja ja rikasteita tuottavat yhtiöt ja alan teknologia-yhtiöt. Muita partnereja ovat mm. erilaisia analyysi- ym. alihankintatyyppisiä palveluja tuottavatorganisaatiot sekä REE-materiaaleja tutkivat ja hyödyntävät organisaatiot.

Geopolymeeripohjaiset side- ja adsorbenttimateriaalit

Kustannusarvio: 2,8 milj euroa

Perustelut:

Geopolymeerointi on geosynteesi, jossa mineraalit liitetään kemiallisesti toisiinsa. Synteesi tarvitsee aina luonnossa olevan alumiinisilikaatin, metakaoliniitin. Lopputuotteena saadaan uusi materiaali, joka rakenteellisesti ja kemiallisesti on verrattavissa luonnon kivilajeihin. Tässä reaktiossa alumiini (Al) ja pii (Si) muodostavat hapen (O) välityksellä uuden materiaalin, jota kutsutaan geopolymeeriksi.

Geopolymeeritutkimuksen pioneereja Suomessa on Oulun yliopiston geotieteiden laitoksen tutkijaryhmä FT Seppo Gehör (geologia & mineralogia) ja FL Erkki Eijärvi (kemia), joka on selvittänyt vuodesta 2005 lähtien ns. geopolymeeripohjaisten materiaalien käyttöä side- ja adsorbenttitarkoituksissa. Geopolymeerointi avaa uusia sovelluksia muuttaessa teollisuuden muuten hyödyttämättömiä jätteitä hyödyllisiksi tuotteiksi, sillä nämä ovat pitkäikäisiä, lujia ja kemikaaleja kestäviä. Merkittävä mahdollisuus hiilidioksidipäästöjen alentamiseen on sementin osittainen tai täydellinen korvaaminen geopolymeerituotteilla, joiden valmistuksessa käytetään raaka-aineina mm. metakaoliniittia ja muita pozzolaanisia materiaaleja (kuten modifioitua lentotuhkaa).

Lentotuhkaan pohjautuvat geopolymeerit adsorboivat vesiliuoksissa erityyppisiä kationeja, anioneja ja kompleksi-ioneja ja niiden tehokkuutta vedenpuhdistuksessa on testattu yllämainituissa tutkimushankkeissa menestyksellisesti. Geopolymeeritutkimusta ovat rahoittaneet tähän saakka mm. Renlundin säätiö, EU-aluerahasto, Kainuun Etu Oy ja eri yhteistutkimushankkeiden kautta myös Kainuun maakunta – kuntayhtymä. Yhteistyökumppaneina on ollut joukko kivi- ja kaivannaisalan yrityksiä.

Hanke toteutetaan 1.1.2013–31.12.2015 aikana. Hankkeen tavoitteena on tutkia ja kehittää geopolymeeritekniikkaan pohjautuvia uusia tuotteita ja sovelluskohteita siten, että tuotannossa nojaututaan Suomesta saatavilla oleviin mineraaleihin ja teollisuuden poisteisiin. Tutkimus- ja kehitystoiminta on jaetaan kolmeen eri komponenttiin, joita ovat geopolymeerivalmisteiden hyödyntäminen

- a) rakennusteollisuudessa sideaineena
- b) adsorbenttina vedenpuhdistuksessa ja
- c) tehoaineena puun ja mineraalien yhdistelmätuotteissa

Geopolymeeri -tuoteryhmä on uusi ja tuotteiden valmistuksen teknologia kehittyvää. Hanke sisältää Oulun yliopiston tutkijaryhmän kehittämien tuotantomenetelmien ja –teknologioiden edelleen kehittämistä ja testaamista.

Sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33)

Kunta- ja palvelurakenteen kehittäminen

Lähtökohdaksi kunta- ja palvelurakenteen uudistamisessa tulee ottaa asukkaiden tarvitsemat palvelut ja niiden kehittäminen. Keskustelu kuntien yhteistyöstä sote-palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä voi jäädä huomioimatta, kun keskustellaan kuntakoosta ja kuntien lukumäärästä. Jo syntyneet yhteistyörakenteet ovat vaarassa purkautua. Sote-järjestämislaki tarvitaan mahdollisimman pian. Sekä sosiaali- ja terveystoimen, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatiota tulee tavoitella myös kustannusten hallinnan ja osaoptimoinnin estämisen näkökulmasta. Kunta- ja palvelurakenneuudistuksessa tulisi edistää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen toiminnallisia kokonaisuuksia.

Toimivaa erikoissairaanhoidoa ei kannata enää hajauttaa (vrt. keskustelu peruserikoissairaanhoidosta). Yhteistyötä voidaan kehittää myös ilman organisaatiomuutoksia.

ERVA-tason koordinaation vahvistaminen on tärkeää. Potilastietojärjestelmien osalta tavoitteena tulee olla ERVA-tasoiset potilastietojärjestelmät

Terveystietojärjestelmien mukaista kehittämistyötä on vietävä uudistusten valmistelun rinnalla koko ajan eteenpäin

- tuettava erikoissairaanhoidon järjestämissuunnitelmien syntyä, käytettävä ko. välinettä
- tuettava terveydenhuollon järjestämissopimusten syntyä, valvottava toteutumista.

Alueiden tietoa ja tuntemusta järjestelmän kehittämisessä kannattaa hyödyntää. Keskeisiä kysymyksiä ovat mm. välimatkat, tasa-arvon toteutuminen, työvoiman saatavuus. Vahvalle peruskunnalle, vastuukuntamallille ja sote-alueelle tarvitaan täydentävä vaihtoehto, joka mahdollistaa suurten kaupunkien ja niiden ympäristön erillisratkaisut. Palvelut tulisi järjestää palvelutarpeiden ja saavutettavuuden kannalta tasapuolisesti siten, että huomioidaan Itä- ja Pohjois-Suomen pitkät etäisyydet.

Uusi sairaala – hanke

Vuoden 2012 aikana käynnistetty Kainuun Uusi Sairaala -projekti on edennyt Kainuun maakunta -kuntayhtymän päätösten mukaisesti. Projektin suunnittelun jatkamisen sekä rakentamispäätökset esitetään tehtäväksi kahdessa vaiheessa vuosien 2013 - 2014 aikana.

Ensimmäisessä vaiheessa valmistuneen konseptisuunnitelman mukaan investointeja tarvitaan 33 000 m²:n uudistamiseen. Tästä n. 7500 m² tulisi Kajaanin perusterveydenhuollon käyttöön.

Esitykset uudisrakentamisen ja saneeraamisen suhteesta sekä yksiköiden sijoittelusta tehdään toiminnallisen ja teknisen suunnittelun yhteydessä.

Erikoissairaanhoidon investoinnin suuruudeksi on arvioitu 81,4 M€. Kajaanin kaupunki päättää omalta osaltaan perusterveydenhuollon tilojen sijoittumisesta uudistettavan sairaalan yhteyteen. Uusi sairaala -konsepti ja sitä tukevat tilat mahdollistavat säästöjä toiminta-

menoissa. Alustavasti säästöjä on tunnistettu 5 - 6 M€ vuodessa, mutta uudella konseptilla tavoitellaan kuitenkin tätä korkeampaa tuottavuuden nousua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste)

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on mukana seitsemässä STM:n Kaste-rahoitteista -kehittämishankkeessa, joista yhden pohjoissuomalaisen hankkeen hallinnointivastuu on Kainuulla. Kaste-ohjelman kehittämisrahat ovat tärkeä voimavara sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisessa.

Terveempi Pohjois-Suomi²

Vammaispalveluiden valtakunnallinen kehittämisohjelma²

Tukeva³

Hyve - johtamisen kartta

IkäKaste pilotti

Virta – Pidämme huolta työ- ja toimintakyvystämme (Kainuu hallinnoi)

Hyvinvointi hakusessa – riippuvuus riskinä

Kehitysvammaisten laitoksen hajauttaminen ja ryhmäkotien sekä äivätoimintatilojen rakentaminen

Kustannusarvio: 3,5 milj. euroa

Perustelut:

Rakentamiseen haetaan rahoitusta ARA:lta. STM:n strategisen suunnitelman mukaan kehitysvammaisten laitoshoidon vähennetään Suomessa vuoteen 2015 mennessä 2000→500 laitospaikkaan. Kainuussa on tällä hetkellä n. 30 asukasta laitoshoidossa. Tilat ovat vanhat, huonokuntoiset ja nykyisiä hoitokäytäntöjä huonosti palvelevia. Tavoitteena on lopettaa laitoshoidon ja tarjota erityistä huolenpitoa tarvitseville tarpeenmukainen asuminen ja hoiva avopalvelumuotoisessa asumisessa.

Em. liittyen myös Sotkamon kehitysvammahuollossa asumispalvelujen remontoiminen/uusi ryhmäkotiyksikkö on tarpeellinen.

Kuhmon terveysaseman hoivaosaston remontti

Kustannusarvio: avoin

Kajaanin hoivan remontti remontti

Kustannusarvio: avoin

Hoitokoti Kurimon korvaavat tilat/uudisrakentaminen

Kustannusarvio: avoin

Puolangan terveyskeskuksen rakentaminen

Kustannusarvio: avoin

Liite 1.

Hankeluettelo 2014, kustannukset ministeriöittäin hankkeista, joista kustannusarvio selvillä

Oikeusministeriö Ei hankkeita, joissa kustannusarvio tiedossa

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Biokaasulaitoksen rakentaminen Kainuun ammattiopiston luonnonvara-alan yksikköön Seppälään	700 000
Koppa-hanke, Kuhmon Juminkeon laajennusosa	2 500 000
Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus	1 000 000
Kajaanin Lehtikankaan koulukeskus vuosina 2014 – 2016	16 000 000
Vuokattihallin peruskorjaus	1 000 000
Vuokatin hiihtotunnelin jäähdytysjärjestelmän uusiminen	400 000
Vuokatin pallohallin peruskorjaus	1 000 000
Yhteensä	22 600 000

Liikenneministeriö

Jormuan kevyen liikenteen väylä välillä Häikiömäentie-Losotörmäntie	1 500 000
Liittymäjärjestelyjen kehittäminen, Kajaani (Mainua, Sotkamontie, Kontinjoki)	1 000 000
Pärsänsuon eritasoliittymän rakentaminen, Kajaani	2 000 000
Pohjois-Savon raja-Mainua leventäminen	2 500 000
Kontiomäki-Suomussalmi leventäminen	7 000 000
Valtatien 6 Joensuu-Kajaani leventäminen välillä Eevala-Kontinjoki	2 000 000
VT 6 Joensuu-Kajaani kahden keskikaiteellisten ohituskaistan rakent. välille Eevala-Kontinjoki	4 000 000
Valtatien 22 Oulu-Kajaani kehittäminen	37 000 000
Metelin alikulkukäytävä, Paltamo	700 000
Mieslahden kevyen liikenteen väylä, Paltamo	1 300 000
Paltamo-Rytivaara leventäminen	1 000 000
Sotkamon emäntäkoulun risteysalueen liikennejärjestelyt	400 000
Vuokatinhovintien liikennejärjestelyt	600 000
Itärinteen kokoojatie	1 000 000
Kevyenliikenteen pääraitti Snowpolis-Katinkulta	500 000
Kevytiliikenneväylä Opisto-Nurmestie-Vuokatinhovi	500 000
Matkailualueen muut liikennejärjestelyt	500 000
Kantatien 75 Siilinjärvi-Kuhmo leventäminen välillä Kuhmo-Pohjois-Karjalan raja	5 000 000
Kantatie 76 Eevala-Vuokatti leventäminen	500 000
Kantatie 89 Paltamo-Vartius leventäminen välillä Jokimäki-Vartius	5 000 000
Maantien 800 Ylivieska-Vaala-Taivalkoski taajamatiejärjestelyjen toteuttaminen Vaalassa	1 000 000
Maantien 912 Kuhmo-Suomussalmi parantaminen kantatietasoisiksi välillä Kuhmo-Vartius	15 000 000
Maantien 9070 Akonlahti-Moisio päällystämättömän pohjoisosan kunnostaminen (10,4 km)	1 500 000
Maantien 19033 Vuoreslahti muuttaminen päällystetyksi tieksi (19,7 km)	2 300 000
Koillinen raideliikenneyhteys Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski	66 000 000
Ylä-Kainuun puuterminaali	5 000 000
Tieverkoston kehitystarpeet Suomussalmella	15 000 000
Yhteensä	179 800 000

Työ- ja elinkeinoministeriö

Kauppakadun kävelypainotteisen osuuden jatkorakentamisen 1. vaihe	700 000
Ympärivuotinen ajoneuvojen testauskeskus	60 000 000
Kaivosalan mittaus- ja tietojärjestelmiin erikoistuneen tutkimusryhmän perustaminen	4 600 000
REE-metallien rikastusteknologiat ja geopolymeeritekniikan tuotekehitys 2013 – 2016	6 200 000

Geopolymeeripohjaiset side- ja adsorbenttimateriaalit	2 800 000
Yhteensä	74 300 000
Sosiaali- ja terveysministeriö	
Kehitysvammaisten laitoksen hajauttaminen ja ryhmäkotien sekä päivätoimintatilojen rakent.	3 500 000
Uusi sairaala, pitkällä aikavälillä v. 2014 – 2018	81 000 000
Yhteensä	84 500 000
Kaikki yhteensä	361 200 000

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
kainuunliitto@kainuu.fi
Puhelin 08 615 541

www.kainuu.fi